



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชมรมพุทธศาสตร์ในมหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประธานมิตร ซึ่งจำกัดเฉพาะนิสิต นักศึกษา ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ เป็นประจำ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 120 คน ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 94.17 ของสมาชิกชมรมฯ ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมเป็นประจำ ซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 30 คน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 20 คน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 30 คน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 18 คน และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร 15 คน ซึ่งจำแนกตามลักษณะของข้อมูลได้ดังนี้คือ

ภูมิหลังของสมาชิกชมรมพุทธศาสตร์

เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวสมาชิกเอง ประกอบด้วย เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม แหล่งที่อยู่อาศัยและการใช้เวลาว่างของสมาชิก

ตารางที่ 1 เพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	43	38.05
หญิง	70	61.95
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า เพศของสมาชิกของชมรมฯ เป็นเพศชายที่เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ มี 43 คน คิดเป็นร้อยละ 38.05 เพศหญิง 70 คน คิดเป็นร้อยละ 61.95 ซึ่งมีเพศชายเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ น้อยกว่าเพศหญิง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90

ตารางที่ 2 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาชีพหลักของบิดา</u>		
รับราชการ	15	13.26
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	5.29
พนักงานหรือลูกจ้างเอกชน	2	1.74
เกษตรกร ชาวประมง	9	7.95
เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว	58	52.32
รับจ้าง	13	11.49
ไม่ประกอบอาชีพ (ข้าราชการบำนาญ)	9	7.95
รวม	113	100
<u>อาชีพหลักของมารดา</u>		
รับราชการ	11	9.73
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
พนักงานหรือลูกจ้างเอกชน	-	-
เกษตรกร ชาวประมง	9	7.95
เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว	44	38.95
รับจ้าง	7	6.2
ไม่ประกอบอาชีพ (แม่บ้าน)	42	37.17
รวม	113	100

ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว สภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวต่าง ๆ พิจารณาจากอาชีพและรายได้ พบว่า

จากตารางที่ 2 พบว่า อาชีพหลักของบิดา มารดา ส่วนมากเป็นผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 53.32 และ 38.95 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า บิดา มารดาของผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเป็นผู้ที่มีเชื้อสายจีน ดังนั้นคนจีนส่วนมากแล้วจะเป็นผู้ที่มีความถนัดในเรื่องของการทำการค้ามากกว่าจะมีอาชีพรับราชการหรืออาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายได้ของครอบครัวเป็นบาท/เดือน	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ระดับสูง (มากกว่า 16,001 บาท)	14	12.39
รายได้ระดับกลาง (4,001 - 16,000 บาท)	77	68.14
รายได้ระดับต่ำ (ต่ำกว่า 4,000 บาท)	22	19.47
รวม	113	100.00

จากตารางจะพบว่า รายได้ของครอบครัวผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากแล้วเป็นผู้ที่มีรายได้อยู่ในระดับกลาง คือ มีรายได้ประมาณ 4,001 - 16,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีอยู่ถึงร้อยละ 68.14

ในประเทศอังกฤษนั้น ได้มีการศึกษาวิจัยพบว่า ชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง มีความสนใจในการปฏิบัติศาสนกิจสูงกว่าชนชั้นต่ำ (Geaffrey, E.W. Scobie 1975 : 127) อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบความเชื่อในทางศาสนานั้น มีความแตกต่างกัน นั่นคือ ชนชั้นต่ำจะมีความเชื่อแต่ไม่ค่อยจะได้ปฏิบัติศาสนกิจ

ส่วนในอเมริกา นั้น การปฏิบัติศาสนกิจระหว่างชนชั้นนั้น มีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ชนชั้นที่มีการปฏิบัติศาสนกิจบ่อยที่สุด คือ บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับกลางและความเชื่อเรื่องพระเจ้าก็ไม่มีผลต่อการปฏิบัติศาสนกิจเท่าใดนัก อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับกลางมีเวลาในการปฏิบัติศาสนกิจมาก

เนลสัน (Nelson G.K. 1972 : 170 - 177) ได้ศึกษาว่าทำไมบุคคลจึงเข้าร่วมกับองค์กรทางศาสนามากขึ้น คำตอบที่ได้ก็คือ ผลทางด้านจิตใจและพบว่าคนที่เข้าร่วมกับองค์กรทางศาสนา มาก เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับกลางและมีอาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์ักโลก ส่วนบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง มักจะเข้าหาองค์กรทางศาสนาในแง่ผลประโยชน์ส่วนตัวตนมากกว่าการได้รับรางวัลทางด้านจิตใจ (Phychical Gift) หรือเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต

นักทฤษฎีและผู้ทำการศึกษาทางด้านศาสนาและจริยธรรม ส่วนมากจะเชื่อว่า ประสบการณ์ของเด็กที่มีฐานะแตกต่างกันย่อมแตกต่างกัน อันเป็นเหตุให้ความสนใจทางศาสนาและจริยธรรมของเด็กเหล่านั้นแตกต่างกันอย่างมาก ประสบการณ์ในครอบครัวนั้นมีหลายชนิด นับตั้งแต่สภาพทางกายและจิตใจ การปฏิบัติของบิดาต่อผู้อื่น ซึ่งเด็กสังเกตเห็นและรับรู้มาจนถึงการปฏิบัติของบิดา มารดาต่อเด็กเอง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อเด็กนั้น ก็คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากผู้ปกครองนั่นเอง เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับชั้นกลาง จะถูกสอนให้มี superego สูงที่สุด รองลงมาคือ ฐานะชั้นสูง (Hsman Aron H. 1975 : 532)

ตารางที่ 3 แหล่งที่อยู่อาศัย

แหล่งที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
<u>ภูมิลำเนาของครอบครัว</u>		
กรุงเทพฯ	71	62.83
ภาคกลาง	18	15.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9	7.95
ภาคเหนือ	9	7.95
ภาคใต้	6	5.33
รวม	113	100.00
<u>ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน</u>		
บิดา มารดา	66	58.41
ญาติ	9	7.95
หอพักของมหาวิทยาลัย	24	21.25
หอพักเอกชน	4	3.55
ห้องเช่า	5	4.42
บ้านส่วนตัว	5	4.42
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ มีอยู่ถึงร้อยละ 62.83 ซึ่งมีมากกว่าภาคอื่น ๆ และเป็นผู้ที่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา คิดเป็นร้อยละ 58.41

การใช้เวลาว่าง

บุคคลแต่ละคนย่อมจะใช้เวลาต่างกัน การดำเนินชีวิตในแต่ละวันของเขาวงคนนั้น นอกจากการศึกษาเล่าเรียนแล้วยังมีเวลาที่ไต่ไปใช้ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็น ประโยชน์และ เปล่าประโยชน์ การศึกษาวิเคราะห์เหตุตัวแปรทางสังคมค่านี้อาสาชิกของชมรมฯ ใช้เวลาว่างไปทำอะไรบ้างจะ เป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาพการที่เกี่ยวกับความสนใจทางศาสนาของสมาชิก ของชมรมฯ มีข้อที่น่าสังเกตว่า เขาวงคนที่ใช้เวลาว่างในการกระทำกิจกรรมที่ก่อประโยชน์แก่ ส่วนรวมและสังคมนั้น มักจะมีความสนใจทางศาสนาสูงกว่าเขาวงคนที่ใช้เวลาไปประกอบกิจกรรม ที่เปล่าประโยชน์ และจากการวิจัยต่าง ๆ พบว่า เขาวงคนส่วนมากมักจะไม่มีใครใช้เวลาว่างไป ในกิจกรรมทางศาสนา ยกเว้นเขาวงคนคริสต์ ซึ่งใช้เวลาในวันอาทิตย์ไปโบสถ์เพื่อไปพบปะ สังสรรค์และประกอบศาสนกิจที่จำเป็นในทางศาสนา ซึ่งเป็นลักษณะกฎเกณฑ์การบังคับ แต่ อย่งไรก็ตาม กิจกรรมที่โบสถ์ในวันอาทิตย์มักไม่ใช่กิจกรรมทางศาสนาที่น่าเบื่อ แต่เป็นกิจกรรม ที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ว่าเริง และแฝงไปด้วยหลักคำสอนทางศาสนา

การศึกษารวิจัยในเรื่องของการใช้เวลาว่างนั้น งานศึกษารวิจัยในต่างประเทศมีน้อย ส่วนมากเป็นงานวิจัยภายในประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเขาวงคน แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อบรม "ประมวลสรุปผลงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กและเขาวงคน ในประเทศไทย" ในหัวข้อที่ 9 เรื่อง พฤติกรรมเขาวงคนซึ่งพอจะสรุปในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างได้ดังนี้

งานวิจัยของวรวรรณี สุวรรณสว่าง จากการสำรวจนักเรียน ม. ต้น โรงเรียน สมถวิล รายตำริ (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517) พบว่าไม่มีใคร ใช้เวลาว่างในการไปวัดหรือประกอบกิจกรรมทางศาสนาเลย

บัวผืน ศักกรภาณี สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียน ม. 6 แผนกบัญชี วิทยาลัยพาณิชยการพระนคร ปี พ.ศ. 2516 (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 2516) พบว่า การใช้เวลาว่างส่วนมากใช้ในการเที่ยวและสนทนามากที่สุด ใช้เวลาในการดูหนังสือน้อยที่สุด ในทางตรงกันข้าม สำหรับนักศึกษาที่เรียนทางลาภวิทยาศาสตร์ มักจะสนใจการใช้เวลาว่างทางวิชาการมากกว่านักศึกษาทางลาภสังคมศาสตร์

ตารางที่ 4 การใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่าง	จำนวน	ร้อยละ
คุยกับเพื่อน	16	14.16
อ่านหนังสือ	36	31.86
ฟังเพลง ดูทีวี	11	9.73
บำเพ็ญประโยชน์	25	22.12
ไปช้อปปิ้ง	2	1.77
ไปวัด	68	60.18

จากการศึกษาวิจัยที่แล้วมาพบว่า วัยรุ่นส่วนมากไม่ค่อยใช้เวลาว่างในการปฏิบัติ
ศาสนกิจหรือทำกิจกรรมทางศาสนาเท่าใดนัก

แต่จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากแล้วจะใช้เวลาว่าง
ในการปฏิบัติธรรมที่วัด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.18 ส่วนผู้ที่ใช้เวลาว่างไปในการเดินช้อปปิ้ง
มีอยู่เพียงร้อยละ 1.77

ภูมิหลังของครอบครัว

เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวของสมาชิก ประกอบด้วย เชื้อสาย ผู้ที่เคยบวช
การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดของบิดา มารดา บิดา มารดาที่รู้จักกับพระ

ตารางที่ 5 เชื้อสาย

เชื้อสาย	จำนวน	ร้อยละ
<u>บิดา มารดาหรือผู้ปกครองมีเชื้อสาย</u>		
จีน	75	66.37
ไทย	38	33.63
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า บิดา มารดาของผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากแล้วเป็นผู้ที่มีเชื้อสายจีน คือ พุทธศาสนาจีนใต้ มีอยู่ถึงร้อยละ 66.37 ซึ่งมากกว่าผู้ที่มีบิดา มารดาที่มีเชื้อสายไทย อยู่ถึงร้อยละ 32.74 การที่บุตรของผู้ที่มีเชื้อสายจีนเหล่านี้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมฯ ก็เพราะว่า ชาวจีนโพ้นทะเลที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ในปัจจุบันเป็นชาวจีนที่อยู่ในรุ่นที่ 3 หรือรุ่นหลาน ซึ่งชาวจีนเหล่านี้เติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อทางศาสนาที่รุ่นบิดา มารดาได้มีการผสมกลมกลืนในเรื่องของความเชื่อทางศาสนา การบูชาบรรพบุรุษ ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อ และการถือเจ้า เมื่อตกมาถึงรุ่นบุตรหลานซึ่งได้เข้ามาศึกษาในระบบโรงเรียนไทย การได้รับการอบรมกล่อมเกล่าในสถาบันการศึกษาของชาวจีนในรุ่นบุตรหลาน จึงมีผลต่อการกลืนกลายในเรื่องของความเชื่อทางศาสนาดั้งเดิมของชาวจีน (สมบูรณ์ สุขสำราญ 2529 : 37) ดังนั้นจึงมีผลทำให้ชาวจีนในรุ่นบุตรหลานเหล่านี้หันมาให้ความสนใจหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับทางชมรมฯ กันเป็นส่วนมาก

ตารางที่ 6 กิจกรรมทางศาสนาของครอบครัว

กิจกรรมทางศาสนาของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดของบิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง</u>		
มี	73	64.60
ไม่มี	40	35.40
รวม	113	100.00
<u>บิดา มารดาหรือคนในครอบครัวที่รู้จักกับพระ</u>		
มี	82	72.57
ไม่มี	31	27.43
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า บิดา มารดา หรือญาติพี่น้องของสมาชิกชมรมฯ เหล่านี้ ส่วนมากเป็นผู้ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดเป็นประจำ ได้แก่ การเข้าร่วมในพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนากับทางวัด เช่น การเข้าร่วมฟังธรรม, การทำบุญตักบาตร ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 64.60 และเป็นผู้ที่รู้จักและใกล้ชิดกับพระด้วย ร้อยละ 72.57

ในทางสังคมวิทยาจัดว่าครอบครัว เป็นสถาบันที่เล็กที่สุดและมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด เรียกว่า เป็นความสัมพันธ์ขั้นมูลฐาน (Primary Relation) ครอบครัวมีหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ให้แก่สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมได้มอบหมายให้ครอบครัวทำการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโต มีสุขภาพร่างกายและจิตใจ แข็งแรงสมบูรณ์ ตลอดจนอบรมให้เด็กรู้และปฏิบัติตามระเบียบประเพณีต่าง ๆ ตามที่บิดา มารดา ได้กระทำมา ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแห่งแรกที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้บทบาทวัฒนธรรม บรรทัดฐานและระเบียบประเพณีต่าง ๆ ของสังคมที่ตนอยู่มีส่วนทำให้เด็กเหล่านี้เป็นคนดี ลามารกอยู่

ร่วมกับสมาชิกอื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

ดังนั้น ถ้าบิคา มารดา เป็นผู้ที่สนใจในเรื่องของศาสนาหรือเข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำแล้ว ก็จะมีผลทำให้บุตรหรือสมาชิกในครอบครัวให้ความสนใจในเรื่องของศาสนาตามไปด้วย

ตารางที่ 7 การบวชในพระพุทธศาสนา

ผู้ที่เคยบวชในพระพุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ตัวท่านเอง	30	26.55
บิดา	40	35.40
พี่ชาย	22	19.47
น้องชาย	4	3.54
ญาติ	4	3.54
ไม่มีใครเคยบวชเลย	25	22.12

จากตารางที่ 7 จะพบว่า ส่วนมากผู้ที่เคยบวชในพุทธศาสนาเป็นบิดา คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาคือ ตัวเองบวช ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 26.55 ซึ่งจากตารางที่ 5 พบว่า บิคา มารดาของผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเป็นผู้ที่มีเชื้อสายจีน การที่ชาวจีนบวชก็แสดงว่า ชาวจีนผู้นั้นต้องยอมรับความเชื่อทางศาสนาอย่างคนไทย ส่วนเหตุผลที่บวชนั้นมีอยู่ 3 ประการ (สมบุญ สุขสำราญ 2529 : 26) คือ

1. บรรดาผู้ที่สูงอายุให้เหตุผลว่า ต้องการใช้ชีวิตอย่างสงบในบ้นปลายชีวิต เพราะเชื่อว่า การได้อยู่ในเพศบรรพชิตจะช่วยทำให้จิตใจสงบ
2. ต้องการทดแทนคุณของบิดา มารดา ในฐานะที่เป็นลูกที่ดีควรบวชให้บิดา มารดา
3. ต้องการศึกษาระบบะ ผิกสมาธิ และทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตของพระภิกษุ

ส่วนชาวจีนที่อุปสมบทในบวรพระพุทธศาสนาที่เป็นชาวจีนชั้นหลาน (คือ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นผู้ที่อยู่ห่างจากจีนแผ่นดินใหญ่) พวกนี้ส่วนมากเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมในสถานศึกษาแบบไทยมาแล้วเป็นเวลานาน และเป็นพวกที่สามารถกลืนกลายความเชื่อทางศาสนาของตนให้เข้ากับสังคมไทยได้

ภูมิหลังทางศาสนาของสมาชิกชมรมฯ

เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสนใจทางศาสนาของสมาชิกชมรมฯ ประกอบด้วย การได้รับความรู้ทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติศาสนกิจ

การถ่ายทอดความรู้ทางพุทธศาสนา

ศาสนานั้นเป็นวัฒนธรรมที่ตึงงามอย่างหนึ่งที่มีมนุษย์ได้เรียนรู้ และเก็บสะสมรวบรวมไว้เป็นสมบัติร่วมกันของสังคม ศาสนาจะเจริญงอกงามและคงอยู่ได้ก็ต้องมีการถ่ายทอด และสืบต่อไว้ทุกรุ่นทุกอายุ สำหรับการถ่ายทอดนี้ สามารถแบ่งลักษณะของผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด ได้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ (สุตาวตฺติ คุณวชิรมฺ 2521 : 30) คือ

1. ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดเกี่ยวกับพุทธศาสนาตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ มีความสนใจและเรียนรู้จนสามารถเข้าใจพุทธศาสนาได้ดี ก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาพุทธศาสนาด้วยตนเอง พวกนี้อาจจะบวชเป็นพระโดยไม่ลืกล
2. พวกที่ได้รับการถ่ายทอด สนใจบ้าง ไม่สนใจบ้าง หรือเข้าใจบางส่วน แต่ก็ยังมีความเลื่อมใสในพุทธศาสนาอยู่ จะมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เมื่อถึงวันสำคัญทางพุทธศาสนา ในฐานะที่พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และบิดา มารดา ก็เคารพนับถือกันสืบต่อมา คนไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในพวกนี้
3. ใ้รับถ่ายทอดพุทธศาสนา แต่ไม่สนใจว่าพุทธศาสนาเป็นอย่างไร ไม่เห็นความสำคัญของศาสนา หรือไม่เห็นด้วยกับคำสอนของศาสนา พวกนี้มักจะนับถือศาสนาตามบรรพบุรุษของตัว โดยไม่รู้ว่าพุทธศาสนาเป็นอย่างไร คืออะไร และก็มีบางพวกที่ไม่เลื่อมใสในพุทธศาสนาเลย

ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คนได้
รับการศึกษาทางด้านวิชาการสมัยใหม่มากขึ้น ความเจริญทางวัตถุได้แพร่หลายเข้ามามากจนเป็น
ที่กล่าวกันว่า ความเชื่อ ความศรัทธา ตลอดจนทัศนคติต่อพุทธศาสนาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทาง
ที่ไม่ดี ดังนั้นผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดจึงมีส่วนช่วยสืบอายุพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไป

ตารางที่ 8 การได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนา

ผู้ที่ให้ความรู้ทางพุทธศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พระ	69	61.06
ครู	13	11.5
บิดา มารดา	3	2.66
เรียนรู้ด้วยตนเอง	28	24.78
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ความรู้ความเข้าใจในพุทธศาสนาส่วนใหญ่แล้ว จะได้รับความ
รู้ทางพุทธศาสนาจากพระ ร้อยละ 61.06 รองลงมาคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ
24.78

ในปัจจุบันนี้สถาบันต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาให้คนในสังคมได้รู้ได้
เข้าใจคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างถูกต้อง ดังเช่น สถาบันศาสนามีหน้าที่โดยตรงในการ
ค้ำชูพุทธศาสนาให้ยืนยงคงอยู่ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางและมีพระสงฆ์ทำหน้าที่เผยแพร่วรรสาร
นอกจากนั้นคนในสังคมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาก็ด้วยการอ่านหนังสือ และการเผยแพร่
ของสื่อสารมวลชนต่าง ๆ สำหรับบิดา มารดานั้น จะพบว่ามิมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ความ
เข้าใจในเรื่องของพุทธศาสนาให้แก่บุตรหรือสมาชิกของชมรมฯ น้อยมาก คือ ร้อยละ 2.66
ถึงแม้ว่า บิดา มารดาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝัง ความสนใจทางศาสนาให้แก่เยาวชน
กล่าวคือ ถ้าบิดา มารดาที่มีความสนใจในศาสนาก็มีผลทำให้สมาชิกในครอบครัวนั้นให้ความสนใจใน

เรื่องของศาสนาตามไปด้วย แต่ผู้ที่ให้ความรู้ทางพุทธศาสนาแก่เขาวชนไทยได้ดีที่สุดก็คือ พระ

การปฏิบัติศาสนกิจ

การปฏิบัติศาสนกิจถือได้ว่า เป็นหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่มีความสำคัญทั้งทางโลก และทางธรรม

รองศาสตราจารย์ แสง จันทร์งาม ได้แนะนำการปฏิบัติศาสนกิจ ไว้ดังนี้ (แสง จันทร์งาม 2521 : 28 - 30)

1. การตักบาตร ถือว่าเป็นการปฏิบัติศาสนกิจอันสำคัญยิ่งประการหนึ่ง เพราะถือ ว่าเป็นการทำทานโดยไม่เลือกหน้า และเป็นการถวายสิ่งที่จะเป็นกำลังแก่พระภิกษุผู้สืบอายุ พระพุทธศาสนาต่อไป

2. การสวดมนต์ เป็นการสรรเสริญการกระทำดี เป็นการสร้างศรัทธา ความ เลื่อมใสในศาสนาเพื่อให้จิตใจโน้มเอียงไปในความดี นอกจากนั้นยังเป็นการท่องบ่นสาธยาย คำสั่งสอนตามหลักพุทธศาสนาให้ขึ้นใจ จะได้ไม่หลงลืมและเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเป็น ครั้งคราวหรือได้นำมาช่วยยับยั้งในการกระทำสิ่งไม่ดี

ผลทางด้านจิตใจ เป็นการแผ่ความรัก ความเมตตาและความปรารถนาดี ให้แก่ผู้อื่น และเป็นการรักษาจิตใจให้สงบเป็นสมาธิชั่วครั้งชั่วคราว ในขณะที่สวดมนต์นั้น

3. การทำสมาธิ เป็นการตรวจสอบและสร้างพลังจิตและสติให้เกิดขึ้น หลักเกณฑ์ ในการทำสมาธินั้น มีขั้นตอนที่ผูกพันกับเรื่องการรักษาศีล และการกำหนดมาตรฐานการประพฤติ ในทางที่ดั่งงามไว้ในจิตใจ บุคคลที่ทำสมาธิมักจะเป็นผู้ละเว้นจากการกระทำชั่ว เพราะผู้กระทำ ชั่วนั้นจิตใจย่อมไม่ปกติสุข เกิดความวิตกกังวล จิตใจไม่สบายผลของการปฏิบัติศาสนกิจโดยการ ทำสมาธินั้นให้ผลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงนั้น เป็นการโน้มน้าวจิตใจให้กระทำแต่ ความดี รู้จักมีสติ ฯลฯ ผลทางอ้อม คือทำให้เป็นคนสุขุมรอบคอบคิดพิจารณาไตร่ตรองด้วย เหตุผล และไม่ใช้เวลาไปในการกระทำความผิด

4. การให้ทาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสงเคราะห์ผู้รับ และเป็นการขัดเกลาจิตใจของผู้ให้ การให้ทานเป็นการปฏิบัติศาสนกิจที่นิยมกันมากที่สุด ด้วยเชื่อกันว่า การให้ทานเป็นการรักษาบุญเก่าและสร้างบุญใหม่

5. การรักษาศีล เป็นหลักคำสอนทางศาสนาที่เน้นให้บุคคลรู้จักใช้กฎเกณฑ์ในการควบคุมความประพฤติของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพสังคม การรักษาศีลนั้นส่งผลในด้านการกระทำความดี และละเว้นความชั่วได้ดี

ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมา โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร วิทยาการต่าง ๆ จากต่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการใช้ชีวิตของบุคคล ทำให้เกิดมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการลอกเลียนแบบค่านิยมทางวัตถุอย่างมากมาย ปัญหาสำคัญคือ เยาวชนไทยในปัจจุบันเริ่มที่จะเกินห่างต่อการปฏิบัติศาสนกิจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงต้องการที่จะศึกษาว่า แล้วสมาชิกของชมรมฯ ให้ความสนใจหรือเข้าร่วมในการปฏิบัติศาสนกิจเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 9 การปฏิบัติศาสนกิจ

การปฏิบัติศาสนกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การฟังธรรม		
เคย	111	98
ไม่เคย	2	2
รวม	113	100
การไปวัด		
ทุกอาทิตย์	32	28.32
ทุกเดือน	38	33.63
นาน ๆ ครั้ง	43	38.05
ไม่เคยเลย	-	-
รวม	113	100.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การปฏิบัติศาสนกิจ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การทำบุญตักบาตร</u>		
ทุกวัน	4	2.79
ทุกวันพระ	21	14.69
ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา	44	30.77
ในโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิด		
วันขึ้นปีใหม่	46	32.17
นาน ๆ ครั้ง	28	19.58
ไม่เคยเลย	--	-
รวม	113	100.00
<u>การสวดมนต์เป็นประจำทุกวัน</u>		
ใช่	77	68.14
ไม่ใช่	36	31.86
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 9 จากการวิจัยพบว่า

การฟังธรรม คนส่วนใหญ่มักจะฟังตามโอกาสที่มาถึง เช่น ในวันธรรมสวนะ โดยอาจจะไปฟังที่วัดหรือไปฟังตามสถานที่ที่จัดให้มีการบรรยายธรรม มีการปาฐกถาเกี่ยวกับธรรมะ ซึ่งงานเหล่านี้จะมีพระสงฆ์มาเทศน์ให้ฟัง จากการสำรวจผู้ที่ เป็นสมาชิกของชมรมฯ นั้น บางคนอาจจะไม่ทราบว่า จะได้ประโยชน์อะไรจากการฟังธรรม เพราะบางครั้งพระจะเทศน์หรือบรรยายเป็นภาษาบาลี ถ้าคนไม่เคยศึกษาภาษาบาลีแล้วจะไม่เข้าใจ แต่ถ้าเข้าใจแล้ว ผู้ฟังจะได้รับอานิสงส์ จากการฟังธรรม 5 ประการคือ (กรมวิชาการ 2500 : 94)

1. บ่อมไค้หังในสิ่งที่ไม่เคยหัง
2. สิ่งไค้ที่เคยหังแล้ว แต่ยังไม่เข้าใจซัด บ่อมเข้าใจสิ่งนั้นซัด
3. บรรเทาความสงสัยเสียไค้
4. ทำความเห็นให้ถูกต้อง
5. จิตของผู้หังบ่อม่องใส

สำหรับสถานที่ที่ไปหังธรรมพบว่า ไปหังที่วัด เพราะวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน และมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาเพื่อเผยแผ่ศาสนาและปลูกฝังศีลธรรมให้แก่ประชาชน

การไปวัดนั้นพบว่า สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเคยหังธรรมที่วัดดังกล่าวมาแล้ว แต่การไปวัด ไม่ว่าจะไปร่วมพิธีทางศาสนาหรือหังเทศน์ (หังธรรม) ส่วนมากร้อยละ 38.05 นาน ๆ ครั้งจึงจะไปวัด ทั้งนี้ก็เพราะว่า ในระยะหลัง ๆ ที่เริ่มมีการพัฒนาประเทศให้เจริญทันอารยประเทศทางตะวันตกและโดยเฉพาะในช่วงที่ผ่านมานับตั้งแต่ที่รัฐบาลได้เริ่มนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกมาใช้ ประเทศไทยได้พัฒนาไปเป็นแบบอย่างตะวันตก มีความก้าวหน้าทันสมัยทางเทคโนโลยีมากขึ้น ความสำคัญของวัดก็เริ่มลดน้อยลง บทบาทเด่น ๆ หลายอย่างได้เปลี่ยนไป เช่น การศึกษา ซึ่งก็ได้เปลี่ยนหน้าที่และบทบาทไปเป็นของโรงเรียน เป็นต้น จึงเป็นผลทำให้เกิดความเห็นห่างระหว่างวัดกับบ้านมากขึ้น คนส่วนมากจะไปวัดก็เฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น

การเข้าร่วมในประเพณีทางพุทธศาสนา คนไทยมีคติประจำใจอยู่ว่า ทำบุญบ่อมได้บุญ เพราะฉะนั้นสิ่งไค้ที่จะเป็นทางเกิดบุญกุศลก็นิยมทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ การทำบุญบ่อมเป็นบุญตั้งแต่เริ่มคิด คือ มีจิตใจปลอดโปร่งแจ่มใส ขณะทำจิตใจก็สะอาดหมดความตระหนี่ ครั้นทำแล้วก็มีความเบิกบานปลื้มใจ ดังนั้นพิธีทำบุญจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะชำระจิตใจให้หมดความเศร้าหมองหรือให้ห่างจากความเศร้าหมอง (สุตาวดี อนุวรรณ์ 2521 : 49 - 50)

การทำบุญที่คนไทยทำอยู่เป็นประจำ ก็คือ การให้ทาน รักษาศีล แบ่งการทำบุญเป็น 2 ประเภท คือ ทำเป็นส่วนรวมและทำเป็นการเฉพาะตัว

1. ทำเป็นส่วนรวม คือ การทำเป็นหมู่คณะ ซึ่งไปทำร่วมกันมาก ๆ เช่น ทำบุญตักบาตรในวันปีใหม่ ในวันธรรมสวนะ ตามวัดหรือสถานที่ต่าง ๆ หรือทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันออกพรรษา เป็นต้น

2. ทำเฉพาะตัว คือ การนำของไปถวายพระ เช่น ใส่บาตร ถวายสังฆทาน ทำบุญบ้าน ทำบุญอายุ เป็นต้น ทำบุญแบบนี้เป็นการทำบุญตามกำลังศรัทธา ได้แก่ มีจิตศรัทธาในการที่จะทำบุญขึ้นมาก็ทำ ทำแล้วไม่เสียดายทรัพย์หรือไม่เดือดร้อน

การทำบุญทั้ง 2 ลักษณะนี้ เป็นจารีตประเพณีที่คนไทยนิยมทำกันมาช้านานแล้ว จึงได้ทำการสำรวจสมาชิกของชมรมฯ เหล่านี้ว่า ได้ทำบุญกันมากน้อยเพียงใด

การทำบุญตักบาตรนั้น พบว่า สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากมักจะทำกันในโอกาสพิเศษ เช่น งานวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 32.17 ซึ่งถือว่าเป็นการทำบุญเฉพาะตัว จะทำอย่างไรก็แล้วแต่เจ้าของงาน แต่ส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงพระ และตักบาตร เป็นสำคัญ

การสวดมนต์ เป็นการปฏิบัติศาสนกิจที่ง่ายที่สุด ไม่ต้องเสียทรัพย์และทำในบ้านของตนเองได้ การสวดมนต์เป็นการทำจิตใจให้สงบ เพื่อระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยและคุณบิดามารดา แต่จุดประสงค์ที่แท้จริงเป็นการทำจิตใจให้เป็นสมาธิทำให้จิตใจว่างเปล่า ผ่องใส ทำให้ผู้สวดหลับสบาย เนื่องจากความวิตกกังวลและความคิดต่าง ๆ ถูกขจัดไป จากตารางจะพบว่า สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากสวดมนต์กันเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 68.14

จากตารางที่ 9 จะพบว่าสมาชิกของชมรมฯ เข้าร่วมในการปฏิบัติศาสนกิจเป็นจำนวนมาก ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า บิดา มารดาหรือญาติพี่น้องของผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเป็นผู้ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดเป็นประจำและเป็นผู้ที่รู้จักและใกล้ชิดกับพระค้ำ ซึ่งในทางสังคมวิทยาจัดว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกของชมรมฯ มาก ครอบครัวใดที่บิดา มารดาให้ความสนใจในเรื่องของศาสนา สมาชิกในครอบครัวก็จะได้รับการอบรมขัดเกลาให้มีความสนใจในเรื่องของศาสนาด้วย

การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมพุทธศาสตร์

กิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นนั้น เป็นการมุ่งเน้นถึงประโยชน์ของการเผยแพร่หลักธรรมในทางพุทธศาสนาไปสู่เพื่อนนิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปทั้งในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบันอีกด้วย โดยยึดหลักของศีล สมาธิ และปัญญา ตามแนวคำสอนขององค์พระสัมมา-

สัมฤทธิ์เจ้า ดังนั้น ในที่นี้จึงต้องการจะศึกษาว่าสมาชิกของชมรมฯ ได้มีการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ มากน้อยเพียงใด และได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างในการเข้าร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 10 การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมพุทธศาสตร์

การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ	จำนวน	ร้อยละ
<u>เข้าร่วมทำกิจกรรมเมื่อกำลังศึกษาอยู่</u>		
ปี 1	58	51.33
ปี 2	32	28.32
ปี 3	23	20.35
ปี 4	-	-
รวม	113	100.00
<u>การเข้าร่วมทำกิจกรรม</u>		
กระทำสม่ำเสมอ	76	67.26
ไม่ค่อยเข้าร่วม	3	2.65
ขึ้นอยู่กับอารมณ์และโอกาส	34	30.09
รวม	113	100.00
<u>ผู้แนะนำให้เข้าร่วมทำกิจกรรม</u>		
เพื่อน	35	30.97
สมาชิกของชมรมฯ	26	23.01
ตัดสินใจด้วยตนเอง	52	46.02
รวม	113	100.00

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การเข้าทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ	จำนวน	ร้อยละ
<u>เหตุผลที่เข้าร่วมทำกิจกรรม</u>		
เพื่อส่งเสริมพุทธศาสนา	13	11.5
เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม	4	3.54
เพื่อความสงบสุขในจิตใจของตนเอง	20	17.7
ทั้ง 3 ข้อ	76	67.26
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ส่วนมากแล้วสมาชิกของชมรมฯ มาเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ เมื่อกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 51.33 ซึ่งสมาชิกของชมรมฯ เหล่านี้ส่วนมากแล้วเป็นผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของศาสนาอยู่แล้ว และเมื่อได้มาเรียนในมหาวิทยาลัยจึงได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ สำหรับในปัจจุบันนี้สมาชิกของชมรมฯ เหล่านี้ส่วนมากแล้วกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 และ 4

การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ ส่วนมากแล้วมักจะเข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 67.26

ผู้แนะนำให้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ ส่วนมากแล้วเป็นการตัดสินใจด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 46.02 เพราะสมาชิกของชมรมฯ เหล่านี้ส่วนมากเป็นผู้ที่ให้ความสนใจในเรื่องของศาสนาอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีผู้แนะนำหรือชักชวน

สำหรับเหตุผลที่เข้าร่วมในการทำกิจกรรม ร้อยละ 67.26 ให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรมและเพื่อให้เกิดความสงบสุขในจิตใจของตนเอง

กิจกรรมของชมรมพุทธศาสตร์

สำหรับกิจกรรมที่ทางชมรมพุทธศาสตร์จัดขึ้นนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เป็นกิจกรรมเดี่ยว ที่ทางชมรมฯ แต่ละชมรมฯ เป็นผู้จัดขึ้น ซึ่งกิจกรรมส่วนมากที่ทางชมรมฯ แต่ละชมรมฯ จัดขึ้นนั้นจะมีลักษณะที่คล้าย ๆ กัน เช่น กิจกรรมที่มีการจัดขึ้นเป็นประจำสำหรับทุกชมรมฯ ก็คือ การสวดมนต์ทำวัตรเช้า - เย็น การนั่งสมาธิและการตักบาตร ซึ่งจะแตกต่างกันก็ในเรื่องของวันและเวลาที่จัด เช่น ชมรมพุทธศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะจัดให้มีการตักบาตร ทุกเช้าวันพุธ เวลา 7.20 น. แต่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการตักบาตร ทุกวันศุกร์ เวลา 7.30 น. และปล่อยปลา เวลา 17.00 น. เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีห้องสมุดและเทพธรรมะบริการให้แก่สมาชิกและผู้สนใจนิยมไปอ่านและฟังที่บ้านด้วย และยังมีการจัดบอร์ด เพื่อเป็นการเผยแพร่ธรรมะตลอดช่วงเปิดเทอมด้วย

ในวันอาทิตย์ ก็จะมีการจัดรถพาไปศึกษาธรรมทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติที่วัดพระธรรมกาย

2. กิจกรรมที่มีการจัดร่วมกันระหว่างชมรมพุทธศาสตร์ในแต่ละสถาบัน คือ การร่วมกันจัดนิทรรศการทางก้าวหน้า ซึ่งจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี การร่วมกันจัดโครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อน และการร่วมกันจัดโครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ภาคเช้าพรรษา และภาคราชมบูชา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เงินทุนสนับสนุนในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีนั้นได้มาจากเงินงบประมาณสนับสนุนของมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย และกรมการศาสนา

กิจกรรมที่มีการจัดร่วมกันระหว่างชมรมพุทธศาสตร์ในแต่ละสถาบันนั้นก่อให้เกิดผลดีคือ ก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในระหว่งนิสิตในแต่ละสถาบัน ทำให้ชมรมพุทธศาสตร์มีความเป็นปึกแผ่นขึ้น และสามารถจัดกิจกรรมที่มีความสำคัญและใหญ่ ๆ ได้สำเร็จ เพราะทุกชมรมฯ ต่างก็มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อเป็นการเผยแพร่หลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปสู่บัณฑิตนักศึกษาและประชาชนที่สนใจทั่วไป

ดังนั้นในที่นี้จึงต้อง: การศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางชมรมฯ ว่าสมาชิกเหล่านี้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ มากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 11 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมพุทธศาสตร์

ข้อความ	สม่ำเสมอ	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่มีส่วนร่วม
1. ไปบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญทาง พุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา	61.06 (69)	26.55 (30)	12.39 (14)	-
2. ร่วมตักบาตร	59.29 (67)	15.93 (18)	8.85 (10)	15.93 (18)
3. การรักษาศิล 5	58.87 (62)	27.43 (31)	14.16 (16)	3.54 (4)
4. จัดนิทรรศการที่เป็นประโยชน์ต่อ พุทธศาสนาและประชาชนขึ้นภายใน มหาวิทยาลัย เช่น การจัดนิทรรศการ ทางก้าวหน้า	49.55 (56)	27.43 (31)	13.28 (15)	9.74 (11)
5. การปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะการทำสมาธิ	49.55 (56)	23.89 (27)	23.89 (27)	2.67 (3)
6. การสวดมนต์ทำวัตรเช้า - เย็น	39.82 (45)	33.62 (38)	23.89 (27)	2.67 (3)
7. ไปศึกษาธรรมทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติใน วันอาทิตย์ ณ วัดพระธรรมกาย	39.29 (41)	27.43 (31)	22.12 (25)	14.16 (16)
8. จัดทำบอร์ดเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบของ หนังสือ แผ่นป้าย ฯลฯ	37.17 (42)	27.43 (31)	25.66 (29)	9.74 (11)
9. คอยสอดส่องและควบคุมความประพฤติ ของสมาชิกให้อยู่ในศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม อันดีงามของไทย	27.43 (31)	40.71 (46)	17.70 (20)	14.16 (16)
10. การจัดหนังสือธรรมะและอัด เทปธรรม บรรยายมาบริการให้สมาชิกและผู้สนใจ ยืมไปอ่านและฟังที่บ้าน	21.24 (24)	30.97 (35)	18.59 (21)	29.20 (33)

จากตารางที่ 11 พบว่า กิจกรรมที่สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเข้าร่วมด้วยอย่างสม่ำเสมอ และไม่มีสมาชิกคนใดเลยที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม คือ การไปบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา คิดเป็นร้อยละ 61.06 ทั้งนี้เพราะว่า การเข้าร่วมประเพณีในทางพุทธศาสนา ซึ่งในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มีการกำหนดเป็นประจำเดือนในปีหนึ่ง ๆ คนไทยนิยมทำบุญประจำปีเพราะทุกคนมีคติประจำใจอยู่ว่า ทำบุญย่อมได้บุญ เพราะฉะนั้นสิ่งใดที่จะเป็นทางเกิดบุญกุศลก็นิยมทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ ดังนั้นพิธีทำบุญจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะชำระจิตใจให้หมดจากความเศร้าหมองหรือให้ห่างจากความเศร้าหมองได้

ส่วนมากการไปบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มักจะเป็นการพานิสิต นักศึกษา ไปปฏิบัติธรรมที่วัดพระธรรมกาย ซึ่งก่อนทำบุญทุกคนจะพร้อมใจกันสวดมนต์ทำวัตรเช้า สมาทานศีล 5 และนั่งเจริญภาวนาให้ใจสงบเป็นสักครู่ใหญ่ เมื่อใจสงบดีแล้ว จึงพร้อมใจกันถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์และรับประทานอาหารร่วมกัน ภายหลังจากนั้นก็ร่วมกันปล่อยสัตว์ให้ชีวิตเป็นทาน และสวดมนต์ทำวัตรเย็นแม้เมตตาจิตอุทิศส่วนกุศลไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย เริ่มพิธีประมาณ 9.30 น. และเสร็จพิธีประมาณ 14.00 น. ซึ่งจะมีรถคอยรับส่งทั้งไปและกลับโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสาร

การไปบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญทางพุทธศาสนานี้ ถือว่าเป็นการรักษาประเพณีที่เคยมีมาแต่เดิมให้ดำรงคงอยู่ในสังคมไทยได้ต่อไป

การเข้าร่วมตักบาตร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอร้อยละ 59.29 ชมรมพุทธศาสตร์ ได้จัดให้มีการตักบาตรเป็นประจำอาทิตย์ละ 1 วัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละชมรมฯ จะกำหนดเอาวันใด เช่น ชมรมพุทธศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการตักบาตรเป็นประจำทุกวันพุธ แต่สำหรับ ชมรมพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำหนดให้มีการตักบาตรเป็นประจำทุกวันศุกร์

การตักบาตรนี้ถือว่าเป็นการปฏิบัติศาสนกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง เพราะถือว่าเป็นการทำทานโดยไม่เลือกหน้า และเป็นการถวายสิ่งที่จะเป็นกำลังแก่พระภิกษุผู้สืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป



การดักบาตร จัดว่าเป็นกิจวัตรที่สำคัญอย่างหนึ่งของพุทธศาสนิกชน โดยมีวัตถุประสงค์

2 ประการคือ

1. เพื่อช่วยเหลือพระภิกษุ สามเณรให้มีโอกาสศึกษาและประพฤติปฏิบัติธรรมได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลในเรื่องของอาหาร
2. เพื่อกำจัดโลภะ คือ ความโลภในจิต ทำให้ผู้ดักบาตรเกิดความรู้สึกว่าพอแล้ว สามารถกำจัดความตระหนี่เห็นแก่ตัวเองได้ และทำให้เกิดความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ และโอบอ้อมอารีขึ้นแทน

การดักบาตรจึงเป็นการสร้างบารมี เสริมบุญสำหรับอุปกัมภัก์ำชุนตอไปในอนาคตโดยตรงและเป็นผลที่ได้อุปกัมภัก์ำรุงพระพุทธานุสาโดยอ้อม

การรักษาศีล 5 มีผู้กระทำสม่ำเสมอคิดเป็นร้อยละ 58.87 การรักษาศีลเป็นการปฏิบัติที่เป็นการควบคุม รักษากาย วาจาของตนไว้ให้บริสุทธิ์หรือให้สงบมีความมุ่งหมายเพื่อควบคุมโทสะ ความโทศร้าย หยาบคายทางกาย วาจา รักษาตนไว้ไม่ให้เสียหาย

สำหรับการรักษาศีล 5 นี้ เป็นกฎข้อบังคับของขมรมพุทธานุสาที่สมาชิกทุกคนต้องถือศีล 5 โดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้ามสุบพุทรี และดื่มสุราอย่างเด็ดขาด

การรักษาศีลนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อฝึกให้เป็นผู้มีสติ และลดความรู้สึกหมกหมุ่นในเรื่องเพศ เรื่องกามให้น้อยลง จะได้มีเวลาไปคิดเรื่องที่มีประโยชน์มากขึ้น ฉะนั้นการรักษาศีล จึงเป็นพื้นฐานในการฝึกสมาธิให้ได้ผล ช่วยให้ความคิดปลอดโปร่ง สมรรถภาพในการตัดสินใจดีขึ้น ทำให้แก้ปัญหาได้ถูกต้องและถูกต้องตามความเป็นจริง

กิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมน้อยที่สุดคือ การจัดหนังสือธรรมะและอิตเทปธรรมบรรยายมาบริการให้แก่สมาชิกและผู้สนใจยิมไปอ่านและฟังที่บ้าน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 21.24 ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ทางขมรมฯ ได้แบ่งหน้าที่ให้คณะกรรมการของขมรมฯ เป็นผู้รับผิดชอบ ดังนั้นผู้ที่เป้นสมาชิกของขมรมฯ ที่ไม่ได้มีหน้าที่ในกิจกรรมนี้จึงไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมมากนัก

การที่ชมรมฯ จัดกิจกรรมนี้ขึ้น ก็เพื่อให้บัณฑิต นักศึกษา มีสถานที่สำหรับค้นคว้า ศึกษา หลักธรรมในพระพุทธศาสนาโดยตรงและสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม

สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะในช่วง เปิดเทอม คือ การสวดมนต์ทำวัตรเช้า - เย็น การทำวัตรเช้านั้นเริ่มทำพร้อมกันในเวลา 7.30 น. ใช้เวลาประมาณ 20 นาที สำหรับในตอนเย็นนั้นจะมีการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเวลา 16.30 น. ใช้เวลาประมาณ 20 นาทีเช่นกัน และหลังจากการสวดมนต์ทำวัตรเย็นเรียบร้อยแล้ว จะเป็นการนั่งสมาธิเจริญภาวนา สำหรับผู้ที่มาใหม่หากยังไม่มีความรู้ในการทำสมาธิมาก่อน รุ่นพี่ก็จะช่วยแนะนำวิธีการฝึกสมาธิเบื้องต้นให้พอเป็นแนวทาง การนั่งสมาธินั้นไม่ได้บังคับว่าจะต้องนั่งนานเท่าไร แต่ปกติแล้วจะใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที เมื่อมีการปฏิบัติบ่อยครั้งจะมองเห็นประโยชน์ว่า การที่ได้มาร่วมสวดมนต์ทำวัตรเป็นประจำนั้น ช่วยทำให้จิตใจสงบและเป็นสมาธิได้ชั่วขณะ เพราะขณะที่สวดมนต์นั้นใจจะจดจ่ออยู่กับบทสวดมนต์ ทำให้ใจไม่คิดไปเรื่องอื่น ยังผลให้ใจเป็นสมาธิไปในตัว และเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดอีกด้วย นอกจากนี้การที่ได้มาสวดมนต์ทำวัตรและปฏิบัติสมาธิเป็นประจำยังเท่ากับเป็นการฝึกฝนอบรมใจให้มีสมรรถภาพอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะนำไปใช้งานได้ทันทีไม่ว่าจะเป็นด้าน การเรียนหรือการทำงานก็ดี หากทำด้วยใจที่เป็นสมาธิแล้วย่อมได้รับผลเต็มที่ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมในการสวดมนต์ทำวัตรเช้า - เย็นเป็นประจำสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 39.82

สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาธรรมในวันอาทิตย์ ณ วัดพระธรรมกายนั้น ทางชมรมฯ จะมีรถนำบัณฑิต นักศึกษาและผู้สนใจไปศึกษาธรรม ซึ่งกิจกรรมในวันนั้นเริ่มในเวลา ประมาณ 9.30 น. ด้วยการทำสมาธิประมาณ 1 ชั่วโมง พอถึงเวลา 11.00 น. ทุกคนจะร่วมกันถวายสังฆทานแด่พระภิกษุสงฆ์ แล้วร่วมสวดมนต์ทำวัตรเช้า เสร็จแล้วรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน สำหรับในตอนบ่ายจะมีการเทศนาธรรมในหัวข้อเรื่องมงคลชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 38 มงคล ใช้เวลาเทศน์อาทิตย์ละมงคลไล่ไปตามลำดับ พิธีจะเสร็จในเวลาประมาณ 16.00 น. ผลของการเข้าร่วมคือ เริ่มมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนามากขึ้น และเห็นคุณค่าของการปฏิบัติธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 39.29

การจัดบอร์ดเผยแพร่ธรรมะและการจัดนิทรรศการ "ทางก้าวหน้า" ขึ้นนั้น มีวัตถุประสงค์ก็เพื่อให้บัณฑิตได้รู้จักร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักหน้าที่ของตนเอง และเพื่อให้เกิดการตื่นตัว

ในการศึกษาและการปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะการจัดนิทรรศการทางก้าวหน้า นั้น มีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยการร่วมมือกันของชมรมพุทธศาสตร์ในแต่ละสถาบัน ซึ่งก็ก่อให้เกิดความสามัคคีกันในระหว่างสมาชิกของชมรมฯ ในแต่ละสถาบัน

ระดับของการมีส่วนร่วมของชมรมฯ จำแนกตามเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม
เชื้อสาย การใช้เวลาว่างและแหล่งที่อยู่อาศัย

ในการที่สมาชิกของชมรมฯ เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางชมรมฯ นั้น ผู้ตอบสามารถตอบได้ 4 ระดับคือ

สม่ำเสมอ	3	คะแนน
บางครั้ง	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	1	คะแนน
ไม่มีส่วนร่วม	0	คะแนน

จากตารางที่ 11 กิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นมี 10 กิจกรรม ดังนั้นถ้าผู้ตอบตอบว่าเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางชมรมฯ อย่างสม่ำเสมอทุกข้อก็จะได้คะแนนสูงสุดคือ 30 คะแนน และถ้าตอบว่าบางครั้งก็จะได้คะแนน 20 คะแนน นาน ๆ ครั้ง 10 คะแนน และไม่ส่วนร่วมเลย 0 คะแนน ดังนั้นจากตารางที่ 12 จึงได้ทำการจัดระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางชมรมฯ ใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

มีส่วนร่วมน้อย	อยู่ในช่วง	0 - 10	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	อยู่ในช่วง	11 - 20	คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	อยู่ในช่วง	21 - 30	คะแนน ตามลำดับ

โดยจำแนกออกตามเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เชื้อสาย การใช้เวลาว่างและแหล่งที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 12 ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับชมรมฯ			รวม
	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมบ้าง	มีส่วนร่วมมาก	
ชาย	11.63	32.56	55.81	100.0
หญิง	11.43	32.86	55.71	100.0
รวม	11.50	32.74	55.76	100.0 (N = 113)

จากตารางที่ 12 พบว่า เพศหญิงและชาย มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ มาก มีเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ หญิงคิดเป็นร้อยละ 55.71 และชายคิดเป็นร้อยละ 55.81 แสดงว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ

ตารางที่ 13 ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ	ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับชมรมฯ			รวม
	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมบ้าง	มีส่วนร่วมมาก	
สูง	-	57.14	42.86	100.0
กลาง	9.09	37.66	53.25	100.0
ต่ำ	27.28	36.36	36.36	100.0
รวม	11.50	39.82	48.68	100.0 (N = 113)

จากตารางที่ 13 พบว่า ชนชั้นกลางร้อยละ 53.25 เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ มากกว่า ผู้ที่อยู่ในชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ เพียงร้อยละ 42.86 และ 36.36 ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ Aron H. H&man (1975 : 532) การอบรมเลี้ยงดูเด็กในสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและ

สังคมแตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางศาสนาที่แตกต่างกันโดย
เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับชั้นกลางจะถูกสอนให้มี
superego สูงที่สุด รองลงมาคือ ฐานะชั้นสูง

ตารางที่ 14 ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ จำแนกตามเชื้อสาย

เชื้อสาย	ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับชมรมฯ			รวม
	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมบ้าง	มีส่วนร่วมมาก	
ไทย	13.16	39.47	47.37	100.0
จีน	12	30.67	57.33	100.0
รวม	12.39	33.63	53.98	100.0 (N = 113)

จากตารางที่ 14 พบว่า จีนมีความสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ
อย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 57.33 ซึ่งมากกว่าผู้ที่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีเชื้อสายไทย
ถึงร้อยละ 9.96 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ชาวจีนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองไทยในปัจจุบันเป็น
ชาวจีนที่อยู่ในรุ่นที่ 3 หรือรุ่นหลาน ซึ่งเข้ามาศึกษาในระบบโรงเรียนไทย จึงมีผลต่อการ
กลืนกลายในเรื่องของความเชื่อทางศาสนาดั้งเดิมของชาวจีน จึงมีผลทำให้ชาวจีนในรุ่นหลาน
เหล่านี้หันมาให้ความสนใจหรือเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมฯ กันเป็นส่วนมาก

ตารางที่ 15 ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ จำแนกตามการใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่าง	ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ			รวม
	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมบ้าง	มีส่วนร่วมมาก	
กิจกรรมทางศาสนา	-	19.36	80.64	100.0
ไม่ใช่กิจกรรมทางศาสนา	30.77	56.92	12.31	100.0
รวม	12.66	34.81	52.53	100.0 (N = 113)

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ที่ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมทางด้านศาสนา เช่น การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์หรือการไปวัด ส่วนมากจะมีความสนใจในการที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของทางชมรมฯ มากคือ มีถึงร้อยละ 80.64 ส่วนผู้ที่ใช้เวลาว่างไปในทางที่เปล่าประโยชน์หรือไม่ใช่กิจกรรมทางศาสนา เช่น การคุยกับเพื่อน อ่านหนังสือ การฟังเพลง ดูทีวี และการออกไปเดินช้อปปิ้ง จะให้ความสนใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ น้อย คือ มีเพียงร้อยละ 12.31 ซึ่งการใช้เวลาว่างของสมาชิกชมรมฯ ในการทำกิจกรรมทางศาสนาจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสนใจในเรื่องของศาสนา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกชมรมฯ

ตารางที่ 16 ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ จำแนกตามแหล่งที่อยู่อาศัย

แหล่งที่อยู่อาศัย	ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ			รวม
	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมบ้าง	มีส่วนร่วมมาก	
บิดา มารดา	6.06	46.97	46.97	100.0
หอพัก	23.40	19.15	57.45	100.0
รวม	13.27	35.40	51.33	100.0 (N = 113)

จากตารางที่ 16 พบว่า แหล่งที่อยู่อาศัยของนิสิต นักศึกษาที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ นั้น ส่วนมากเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหอพักและมีความสนใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ มาก คิดเป็นร้อยละ 57.45 ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีความสนใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมฯ น้อยกว่าคิดเป็นร้อยละ 46.97 ซึ่งแตกต่างกันอยู่ถึงร้อยละ 10.48 ทั้งนี้เพราะว่า ถึงแม้ครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังความสนใจทางด้านศาสนา ให้แก่เยาวชน แต่สภาพสังคมในปัจจุบันจะพบว่าบิดา มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น จึงไม่มีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัวมากนัก จึงได้ผลกระทบะไปให้กับพระหรือปล่อยให้ผู้ศรัทธาได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงพบว่า จากตารางที่ 16 นี้ นิสิต นักศึกษา ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ที่อาศัยอยู่ในหอพักมีความสนใจหรือเข้าร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ถึงร้อยละ 10.48

หน้าที่ทางศาสนาของ Durkheim กับกิจกรรมของชมรมพุทธศาสตร์

จากกิจกรรมทั้งหมดที่ทางชมรมฯ จัดขึ้น สามารถจัดแบ่งกิจกรรมเหล่านี้ออกเป็น 4 ประเภท เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของกิจกรรมเหล่านี้กับหน้าที่ทางศาสนาตามแนวความคิดของ Durkheim โดยเป็นการศึกษาทัศนคติของสมาชิกชมรมฯ และแบ่งระดับของทัศนคติเหล่านี้ออกเป็น 3 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1. หน้าที่ในการเตรียมและจัดวินัย สำหรับทางชมรมพุทธศาสตร์ได้มีการตั้งกฎข้อบังคับขึ้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีการประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบขึ้นภายในชมรมฯ สมาชิกผู้ใดละเมิดกฎข้อบังคับของทางชมรมฯ ก็จะได้รับพิจารณาโทษจากคณะกรรมการ

ตารางที่ 17 หน้าที่ในการเตรียมและจัดวินัย

กิจกรรม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
- การสั่งตรวจตราไม่ให้มีการละเล่นและมหรสพที่อุจาด อนาคต อณาจารย์ อิกทิกคริกโครม ที่ไม่สมควรจะแสดงในบริเวณชมรมฯ	72.57 (82)	24.78 (28)	2.65 (3)	-	-
- จัดระเบียบให้สมาชิกทุกคนได้มีการรักษาศิล 5 เพื่อจะได้สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	65.49 (74)	34.51 (39)	-	-	-

จากตารางที่ 17 เป็นทัศนคติของสมาชิกชมรมพุทธศาสตร์ที่มีต่อกิจกรรมของชมรมฯ พบว่า ส่วนมากสมาชิกเห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสั่งตรวจตราไม่ให้มีการละเล่นและมหรสพที่อุจาดอนาคต อณาจารย์ อิกทิกคริกโครมที่ไม่สมควรจะแสดงในบริเวณชมรมพุทธศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 72.57

สำหรับการรักษาศิล 5 นั้น สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 65.49 เพราะการรักษาศิลนั้น ถือว่าเป็นพื้นฐานในการฝึกสมาธิให้ได้ผล ช่วยให้ความคิดปลอดโปร่งและสามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ถูกจุดและถูกต้องตามความเป็นจริง

กิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ให้สมาชิกได้มีการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่ได้วางไว้ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบขึ้นในชมรมพุทธศาสตร์ ซึ่ง

สอดคล้องกับหน้าที่ทางศาสนาตามแนวคิดของ Durkheim ที่กล่าวว่า พิธีกรรมของศาสนาจะช่วยให้บุคคลมีระเบียบวินัยด้วยตนเองและเตรียมตนเพื่อชีวิตในสังคม

จากตารางที่ 17 พบว่า ส่วนมากแล้วสมาชิกของชมรมฯ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับกิจกรรมที่จัดขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าถ้าสมาชิกของชมรมฯ ไม่มีการรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องของกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นเพื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามแล้วก็ย่อมจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่แตกแยกกันย่อมจะติดต่อสื่อสารกันด้วยความยากลำบากและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งตามมาได้ในที่สุด แต่ถ้าทุกคนยอมรับในข้อผูกพันทางศีลธรรมมีการยอมรับบรรทัดฐานซึ่งเป็นที่รับรู้กันในหมู่สมาชิก สังคมก็จะเกิดความเป็นระเบียบขึ้นได้

2. หน้าที่ในการผนวกรและการรื้อฟื้น เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรักษาศาสนาที่เคยมีมาในอดีตให้ดำรงอยู่ในสังคมไทยได้ต่อไป และเป็นกิจกรรมที่ทางชมรมฯ เน้นและให้ความสำคัญ เพราะกิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นนั้น เป็นการมุ่งเน้นถึงประโยชน์ของการเผยแพร่หลักธรรมในทางพุทธศาสนาไปสู่เพื่อนนิสิต นักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไป

ตารางที่ 18 หน้าที่ในการผนวกและการรื้อฟื้น

กิจกรรม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
- จัดทำหนังสือสวทมนต์เป็น คู่มือแก่ผู้มาสวดวั้ประจำ สถานที่สวทมนต์	87.61 (99)	12.39 (14)	-	-	-
- จัดให้มีการบรรพชาและ อุปสมบทหมู่ทุกปีอย่าง ประหยัดและเรียบง่าย แก่เยาวชนและประชาชน ผู้สนใจ	86.73 (98)	9.74 (11)	3.53 (4)	-	-
- จัดให้มีการฝึกอบรมกัมมฐาน แก่นิสิต นักศึกษา โดยให้ เข้าใจถึงหลักการขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติตามหลัก คำสอนของพุทธศาสนา	82.30 (93)	14.17 (16)	3.53 (4)	-	-
- พานิสิต นักศึกษาไปบำเพ็ญ กุศลในวันสำคัญทางพุทธ ศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ฯลฯ	76.99 (87)	23.01 (26)	-	-	-
- จัดให้มีนิทรรศการที่จะเป็น ประโยชน์ต่อพุทธศาสนาและ ประชาชนขึ้น เช่น จัดแสดง บอร์ดทางวิชาการเกี่ยวกับ มงคลชีวิตจัดให้มีการฉาย ภาพยนตร์	75.22 (85)	24.78 (28)	-	-	-

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
- จัดให้มีการคัดลอกบัตรเป็น ประจำ	72.57 (82)	27.43 (31)	-	-	-
- จัดให้มีการเผยแพร่ธรรมะ ในรูปของสิ่งตีพิมพ์หรือเขียน เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น หนังสือ แผ่นป้าย โบปลิว ฯลฯ	66.37 (75)	29.20 (33)	1.78 (2)	2.65 (3)	-
- จัดให้มีการศึกษาธรรมนอก สถานที่ด้วยการจัดหารถไป ศึกษาธรรมทั้งภาคปฏิบัติและ ปริยัติในวันอาทิตย์ ณ วัด พระธรรมกาย	65.49 (74)	28.32 (32)	6.19 (7)	-	-
- จัดให้มีการสวดมนต์ทำวัตร เช้า - เย็น	62.83 (71)	35.39 (40)	1.78 (2)	-	-

จากตารางที่ 18 จะพบว่า สมาชิกส่วนมากเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการจัดกิจกรรม
เหล่านี้ กล่าวคือ

- กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสวดมนต์เป็นคู่มือแก่ผู้มาสวดไว้ประจำ
สถานที่สวดมนต์ ซึ่งมีผู้เห็นด้วยอย่างยิ่งคิดเป็นร้อยละ 87.61 ทั้งนี้เพราะว่า ทางชมรม
พุทธศาสตร์ ได้จัดให้มีการสวดมนต์ทำวัตรเช้า - เย็น เป็นประจำทุกวันในช่วงเปิดเทอม
ดังนั้นการจัดหนังสือสวดมนต์เตรียมไว้ จึงเป็นการสะดวกสำหรับสมาชิกชมรมฯ ที่จะมาสวดมนต์
ทำวัตรเช้า - เย็น

- การจัดให้มีการบรรพชาและอุปสมบทหมู่ทุกปีอย่างประหยัดและเรียบง่ายแก่เยาวชน และประชาชนผู้สนใจ ซึ่งมีสมาชิกของชมรมฯ เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงร้อยละ 86.73 ทางชมรม พุทธศาสน์นั้นได้มีการจัดให้มีการฝึกอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่แก่นิสิต นักศึกษาภาค ฤดูร้อนเป็นการฝึกอบรมธรรมทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติ ณ วัดพระธรรมกาย เป็นประจำทุกปี นอกจากนั้นแล้วยังมีการจัดโครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ภาคเช้าพรรษาและภาค ราชบุชาอีกด้วย

ในช่วงปิดภาคฤดูร้อนของทุกปี ทางชมรมฯ ได้มีการจัดให้มีการฝึกอบรมธรรมทายาท และอุปสมบทหมู่ นิสิต นักศึกษา ภาคฤดูร้อน ณ วัดพระธรรมกาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการจัด ร่วมกันระหว่างชมรมพุทธศาสตร์ของแต่ละสถาบัน ซึ่งแบ่งการอบรมออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก เป็นการเตรียมตัวก่อนบวชเป็นเวลาประมาณ 1 เดือน โดยผู้เข้าอบรมทุกคนจะต้อง สมาทานรักษาศิล 8 และสมาทานจตุรงค์ (อูปุ่กลด) ฝึกสมาธิเพื่อเป็นการทดสอบความอดทน และเตรียมใจก่อนบวช หลังจากบวชแล้วจะต้องศึกษาพระวินัยและอบรมธรรมต่ออีก 1 เดือน จึงจะสิ้นสุดโครงการ

ผลจากที่ได้รับการอบรมฯ ทำให้เข้าใจว่าการศึกษาระบบทางพุทธศาสนานั้นหากจะ ให้ได้ผลกันอย่างจริงจัง จำเป็นจะต้องศึกษาทั้งในด้านปริยัติ (ภาคทฤษฎี) และการปฏิบัติ (ฝึกสมาธิ) ควบคู่กันไป หลักธรรมในพุทธศาสนานั้นมิใช่เป็นเรื่องที่เกินความสามารถที่จะนำไป ปฏิบัติได้ แต่ตรงกันข้ามกลับเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะ หลักธรรมในพุทธศาสนาเป็นหลักที่มีเหตุผลอยู่ในตัว สามารถนำไปปฏิบัติได้ทุกโอกาสโดยไม่ จำกั้ดเวลา นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไป ในแนวทางที่ถูกต้องควรและก่อประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด

- จัดให้มีการฝึกอบรมกัมมฐานแก่นิสิต นักศึกษาโดยให้เข้าใจถึงหลักการขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพุทธศาสนา ร้อยละ 82.30 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

กัมมฐาน เป็นการฝึกจิตหรือสมาธิในทางพุทธศาสนา ซึ่งแบ่งวิธีการปฏิบัติออกเป็น 2 อย่างคือ

สมถกัมมฐาน คือ การทำจิตให้สงบ หรือทำสมาธิตามอุบายที่กำหนดให้

วิปัสสนากัมมฐาน คือ การฝึกจิตให้รู้แจ้งเห็นจริงในขั้นสูงขึ้น หรือทำปัญญาให้เกิด
รู้แจ้งเห็นจริง เห็นสภาพตามความเป็นจริง

สำหรับทางขมรมพุทธศาสน์นั้นจะ เน้นการฝึกสมาธิตามแนววิชาธรรมกาย ซึ่งถือว่าเป็น
เป็นวิชาอันพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศนาสั่งสอนเวไนยสัตว์ในสมัยพุทธกาล

กิจกรรมที่ทางขมรมพุทธศาสตร์จัดขึ้นเหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่เป็นการรักษาและเผยแพร่
ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา ที่เคยมีมาในอดีตให้คงอยู่ในสังคมปัจจุบันได้
ต่อไป ซึ่งกิจกรรมของขมรมพุทธศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นถึงประโยชน์ของการเผยแพร่
หลักธรรมในทางพุทธศาสนาไปสู่เพื่อนนิสิต นักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ทั้งในสถาบันเดียวกัน
และต่างสถาบันกัน ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของศาสนาเกี่ยวกับการผนวกและการรื้อฟื้น เป็นการ
ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีในอดีตให้คงอยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์
ของการเป็นกลุ่มทางสังคม

3. หน้าที่ในการสร้างคุณค่าและความสุขของการมีชีวิตอยู่ เป็นกิจกรรมที่ยึดหลัก
คำสอนทางพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในชีวิตของตนเอง ซึ่งในที่นี้ก็ได้แก่
การปฏิบัติธรรมโดยการนั่งสมาธิ

ตารางที่ 19 หน้าที่ในการสร้างคุณค่าและความสุขของการมีชีวิตอยู่

กิจกรรม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
- การจัดให้มีการปฏิบัติธรรม โดยเน้นในเรื่องการทำสมาธิ ในทางพุทธศาสนาอย่าง ถูกต้อง	69.91 (79)	30.09 (34)	-	-	-

จากตารางที่ 19 พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรม โดยเน้นในเรื่องของการทำสมาธิในทางพุทธศาสตร์อย่างถูกต้องนั้น สมาชิกของชมรมพุทธศาสตร์ส่วนมากนั้น เห็นด้วยอย่างยิ่งกับกิจกรรมนี้ คิดเป็นร้อยละ 69.91

ชมรมพุทธศาสตร์นั้น จะพบว่า เน้นในเรื่องการฝึกสมาธิเป็นการอบรมกล่อมเกล่าจิตใจ การฝึกสมาธิจะทำให้ผู้ปฏิบัตินั้นได้รับความสุข ซึ่งพระพุทธเจ้าถือว่า จิตสงบเป็นกุญแจสำคัญในการเปิดแสงสว่างให้แก่โลก เป็นบ่อเกิดของพลังอันยิ่งใหญ่แห่งชีวิต เป็นบ่อเกิดแห่งสติปัญญาของมนุษย์ทั้งหลายและเป็นความสุขที่มีคุณค่าสูงสุดแก่ผู้ปฏิบัติ ดังพุทธวจนะบทหนึ่งซึ่งกล่าวไว้ว่า "สุขอันใดนอกจากหยุดนิ่งไม่มี เมื่อใจหยุดก็เกิดความสุขสงบขึ้น และเมื่อสงบก็เป็นสุข"

ดังนั้นการฝึกสมาธิ จึงสอดคล้องกับหน้าที่ทางศาสนาในเรื่องของการสร้างคุณค่าและความสุขของการมีชีวิตอยู่ ทำให้เกิดความสุขในการมีชีวิตอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งลดความกดดันหรือเศร้าโศกในชีวิต

4. หน้าที่ในการฝึกหรือยึดเหนี่ยวเข้ากับสังคม กิจกรรมที่ทางชมรมพุทธศาสตร์จัดขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในชมรมฯ เช่น การจัดให้มีการสวดมนต์ทำวัตรเช้า - เย็น การจัดให้มีการตักบาตรและการนั่งสมาธิ เป็นต้น และกิจกรรมที่มีการจัดร่วมกันระหว่างชมรมพุทธศาสตร์ในแต่ละสถาบัน เช่น การจัดนิทรรศการทางก้าวหน้า การจัดให้มีการบรรพชาและอุปสมบทหมู่ขึ้นทุกปี เป็นต้น ดังนั้นกิจกรรมทั้งหมดที่ทางชมรมจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นตารางที่ 17, 18 และ 19 ที่กล่าวมาแล้ว ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการฝึกหรือยึดเหนี่ยวกันขึ้นไม่ว่าจะเป็นภายในชมรมฯ หรือภายนอกชมรมฯ โดยมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

สำหรับหน้าที่ในการฝึกหรือยึดเหนี่ยวเข้ากับสังคมนั้น เนื่องจากชมรมฯ มีการจัดกิจกรรมภายในชมรมฯ บ่อยครั้ง ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชมรมพุทธศาสตร์ระหว่างสถาบันด้วย ทำให้สมาชิกของแต่ละชมรมฯ ได้มีการพบปะสังสรรค์และช่วยเหลือกันอยู่เสมอ ความสามัคคีในแต่ละชมรมฯ จึงมีมาก เนื่องจากมีกิจกรรมเข้ามาเป็นตัวช่วยประสานให้พบปะกันอย่างน้อยก็ในช่วงที่มีการจัดกิจกรรมทั้งภายในชมรมฯ เอง และระหว่างชมรมฯ เป็นการกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น ดังนั้นกิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นทั้งหมดจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ

ที่สุดในการดำรงไว้ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในชมรมฯ ดังที่ Durkheim ได้กล่าวไว้ว่า พิธีกรรมทางศาสนาทำให้เกิดพลังที่จะรวมกลุ่มเข้าด้วยกันให้เป็นปึกแผ่นทางสังคม (Social Solidarity) และทำให้สังคมนั้นดำรงอยู่ได้ต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างขมรมพุทธศาสตร์กับวัดพระธรรมกาย

ประวัติวัดพระธรรมกายกับความเป็นมา

วัดพระธรรมกายตั้งอยู่เลขที่ 23/2 หมู่ 7 ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 196 ไร่ 9 ตารางวา ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2520 โดยนางสิวลีย์ ธนภัทร รองประธานกรรมการมูลนิธิธรรมกาย เป็นผู้ดำเนินการสร้าง ในที่ดินของคุณหญิงแพทยพงศาวิสุทธาธิบดีและบุตรสาวนางสาววรรณี สุนทรเวช กระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้งเป็นวัดโดยถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2520 ขนานนามว่า วัดวรมณีธรรมกายาราม ต่อมาได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนนามเป็นวัดพระธรรมกาย โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์เพื่อทรงวางศิลาฤกษ์อุโบสถ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2520 การก่อสร้างอุโบสถแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2525 และมีพิธีผูกพันธสีมา เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2524 วัดพระธรรมกายหรือในอีกชื่อหนึ่งรู้จักกันคือ ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม เจ้าอาวาสในปัจจุบันนามว่า พระอธิการไชยบุญย์ ธัมมชโย อายุ 41 พรรษา มีภิกษุจำพรรษา 12 รูป ชี 1 คน ศิษย์วัด 14 คน จากเอกสารเผยแพร่ของวัดระบุว่า จำนวนผู้สนใจเข้าปฏิบัติธรรมในสถานที่แห่งนี้ เมื่อปี 2517 วันอาทิตย์ธรรมตา 70 - 100 คน วันอาทิตย์ต้นเดือน 500 - 700 คน วันสำคัญทางศาสนา 2,000 - 3,000 คน ในปัจจุบันตัวเลขเพิ่มมากขึ้น วันอาทิตย์ธรรมตา 2,000 - 3,000 คน วันอาทิตย์ต้นเดือน 3,000 - 4,000 คน วันสำคัญทางศาสนา 30,000 - 40,000 คน (สู่อานาคต 2528 : 16)

สิ่งที่วัดพระธรรมกายเน้น (พระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ 2530 : 91) คือ

- ".... 1. การปฏิบัติสมาธิภาวนาตามแนววิชาธรรมกายของพระมงคลเทพมุนี (สด อนุทสโร) วัดปากน้ำโดยมีบทภาวนาว่า สัมมาอรหัง ๆ ๆ
2. เน้นความสะอาดของสถานที่และบรรยากาศรอบ ๆ บริเวณ
3. เน้นความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น นั่งให้ตรงแถว เดินให้ตรงแถว ทำอะไรก็ทำพร้อมกัน
4. การพิมพ์เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่ธรรมะหรือกิจกรรมของศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม ทั้งหมดจะต้องทำอย่างประณีต สวยงาม มีศิลปะ

5. เน้นการสมาทานธุดงค์ สมาทานศีล 8 การถวายสังฆทานและทอดผ้าป่า สำหรับฆราวาสทั่วไป มีการปฏิบัติธรรมเป็นพิเศษในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา
6. ใช้หลักธรรมหมวดมงคลชีวิตเป็นแนวบรรยายคู่กับสมาธิแบบธรรมกาย เรียกว่า ทางก้าวหน้า และขยายการจัดนิทรรศการทางก้าวหน้าออกไปตามภาคต่าง ๆ
7. มีโครงการอบรมธรรมทายาททุกปีระหว่างมีนาคม - พฤษภาคม และปฏิบัติธรรม ฟังธรรมทุกวันอาทิตย์ มีรถรับส่งพร้อม มีวารสารธรรมทายาทออกทุกปี โดยมีชมรมพุทธศาสตร์ เป็นรากฐานกำลัง
8. มีการจัดระบบการบริหารและองค์กรอย่างดี สามารถขยายกลุ่มภิกษุสามเณรออกไปอย่างกว้างขวาง และออกวารสารรายเดือนภิกษุสามเณรอย่างสวยงาม เพื่อประชาสัมพันธ์ งานและขยายสมาชิกออกไป ..."

วัตถุประสงค์ของการสร้างวัดพระธรรมกาย (ทศตศิโว ภิกขุ 2520 : 138)

- ".....
1. เพื่อจรรโลงและสืบอายุพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป
 2. เพื่อเป็นสถานที่อบรมและเผยแพร่การเจริญภาวนาตามแนววิชาธรรมกาย ให้แก่ภิกษุ สามเณร และประชาชนทั่วไป
 3. เพื่อผลิตครูสอนภาวนาเพิ่มขึ้น
 4. เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าพระสังฆธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 5. เพื่อเป็นวัดที่สมบูรณ์แบบ อาจถือเป็นแบบอย่างได้"

การสร้างวัดพระธรรมกาย เพื่อจรรโลงและสืบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป ฉะนั้นกิจกรรมอันเป็นหลักสำคัญยิ่ง ก็คือ การอบรมธรรมปฏิบัติแก่ประชาชนทั่วไปทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ เช่น มีโครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนแก่นิสิต นักศึกษา การอบรมธรรมปฏิบัติแก่ข้าราชการหน่วยต่าง ๆ อันเป็นโครงการประจำ ซึ่งมีการกำหนดในการอบรม 1 เดือน

นอกจากนั้นแล้วเมื่อถึงวันสำคัญทางพุทธศาสนา ทางวัดพระธรรมกายก็จะจัดให้มีพิธีกรรมทางศาสนาที่ปฏิบัติต่อกันมา แนวทางการปฏิบัติธรรมของวัดพระธรรมกาย จะมุ่งเน้นไปในการเจริญภาวนาหรือนั่งสมาธิและการอุทิศกุศลช่วยเหลือผู้ทุกข์ ซึ่งทางวัดเชื่อว่า อุทิศเป็นธรรมปฏิบัติพิเศษหมวดใหญ่ สำหรับกำจัดกิเลส เมื่อถึงอุทิศพร้อมกับการนั่งสมาธิแล้ว จะทำให้สมาธิก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

ประโยชน์ของวัดพระธรรมกาย

1. ทำให้ประชาชนเกิดแสงสว่างทางปัญญา ฉลาดทั้งคดีโลกและคดีธรรม สามารถตั้งตนไว้ในทางที่ชอบ
2. ทำให้ประเทศไทยอุดมด้วยพุทธบริษัทอย่างแท้จริง และมีอริยบุคคลบังเกิดสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาไม่ขาดสาย
3. ทำให้ประเทศไทยเป็นสถานที่ชุมนุมพุทธศาสนิกชนทั่วโลก เป็นแหล่งเผยแพร่สันติภาพและวัฒนธรรมอันดีงามสู่ชาวโลก
4. ทำให้พุทธศาสนายังยืนตลอดไป
5. ทำให้ประชาชนประพฤติดนเป็นผู้มีศีล มีความอดกลั้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีในชาติเพิ่มขึ้น
6. ทำให้ประชาชนที่หลงผิด หันมาประกอบสัมมาอาชีพะ ปัญหาเรื่องโจรผู้ร้าย ชุกชุม ปัญหาเยาวชน อบายมุขต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาทางการเมืองย่อมถูกแก้ไขไปเองโดยอัตโนมัติ

การปฏิบัติธรรมที่วัดพระธรรมกายตามปกติ มีดังนี้คือ

1. วันอาทิตย์ธรรมคา เปิดสอนการเจริญภาวนาระหว่างเวลา 9.30 - 11.00 น. และภาคบ่ายเวลา 13.00 - 16.00 น. เป็นรายการแสดงธรรมเทศนา สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

2. วันอาทิตย์ต้นเดือน พุทธศาสนิกชนทั้งหลายมาทำบุญร่วมกัน โดยภาคเช้าพิธี เริ่มเวลา 9.30 น. พระภิกษุนำสวดมนต์ทำวัตรเช้าและสอนการเจริญภาวนา ร่วมพิธีบูชา ข้าวพระ รับศีล ถวายสังฆทาน ส่วนภาคบ่ายเริ่มเวลา 12.30 น. มีรายการแสดงธรรม เทศนา การปล่อยสัตว์ ปล่อยปลา แผ่เมตตา กล่าวคำอธิษฐานแล้วสวดมนต์ทำวัตรเย็น เวลา 14.30 น. เดินทางกลับ

3. วันสำคัญทางศาสนา ได้แก่

- วันมาฆบูชา ภาคเช้าเจริญภาวนา ภาคบ่ายมีพิธีทอดผ้าป่าสามัคคีและภาคค่ำเป็นพิธีเวียนเทียน จุดโคมประทีปรอบพระอุโบสถ เพื่อบูชาพระรัตนตรัย
- วันวิสาขบูชา ภาคเช้าเจริญภาวนา ภาคบ่ายมีพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี โดยพระภิกษุ สามเณรที่เข้ารับการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อน ร่วมประกอบพิธี
- วันทอดกฐินสามัคคี กำหนดวันอาทิตย์แรกหลังวันออกพรรษา เป็นวันทอดกฐิน โดยสาธุชนเป็นจำนวนมากร่วมเป็นเจ้าของภาพ

ผู้ที่เข้าปฏิบัติธรรมมีประเพณีประเพณีอย่างหนึ่ง คือ จะแต่งกายด้วยชุดขาวหรืออย่างน้อยต้องสวมเสื้อขาว และทางวัดยังออกกฎ ห้ามสูบบุหรี่ งดเที่ยวพาราสิ และการแสดงกิริยาอันไม่สำรวม

ปัจจุบันมีพระภิกษุจำพรรษาประจำอยู่ที่วัดพระธรรมกายจำนวน 12 รูป การที่พระภิกษุอยู่ประจำมีจำนวนน้อย ก็เนื่องจากความเคร่งครัดของการปฏิบัติตามวินัยของวัดแห่งนี้ ผู้ที่เข้ารับการอบรมธรรมทายาทจะสามารถได้รับการพิจารณาให้อุปสมบทเป็นพระประจำวัดได้ทุกคน แต่มีเงื่อนไขอยู่ว่า ถ้าบวชจะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจบวชตลอดชีวิต โดยบุคคลนั้นจะต้องสมาทานศีล 8 อย่างเคร่งครัด เป็นเวลาอย่างต่ำ 5 ปี จึงจะได้รับการพิจารณาให้อุปสมบท

แนววิธีการนั่งสมาธิของศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรมแห่งนี้เป็นหนึ่งใน 40 วิธี แห่งการทำจิตใจให้เป็นสมาธิในพระพุทธศาสนา ซึ่งได้รับการชี้แนะโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในขั้นเริ่มต้นความสำคัญจะอยู่ที่สามารถจรดใจให้หนึ่งสนิที่อยู่ที่บริกรรมนิมิตรูปดวงแก้วใสในจินตนาการนั้น ให้เข้าสู่ศูนย์กลางกายของเรา อันเป็นจุดศูนย์ถ่วงในกายมนุษย์ เมื่อวางใจ

ได้ถูกต้อง มวลอนุของอากาศที่ล้อมรอบร่างกายของผู้ปฏิบัติธรรมจะค่อย ๆ รวมตัวค้ำตั้งเข้าสู่ศูนย์กลางกายลึกยิ่งขึ้น ๆ จนกระทั่งผู้ปฏิบัติธรรมจะมองเห็นองค์พระธรรมกายอันเป็นกายภายในที่มีรูปลักษณะคล้ายของค์พระปฏิมา ปรากฏขึ้นด้วยจิตที่เป็นสมาธิหนึ่งสนิทนั้น

นับตั้งแต่ได้เริ่มก่อตั้งสำนักแห่งนี้ขึ้นมา กิจกรรมที่มีการจัดเป็นประจำทุกปี คือ การอบรมธรรมทายาท โดยนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่สนใจทั่วไปเข้ารับการอบรม ปฏิบัติสมถวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวธรรมกายในช่วงปีภาคฤดูร้อน โดยมีกลุ่มชมรมพุทธศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ หลายแห่งร่วมเป็นกำลังในการจัดงานดังกล่าว

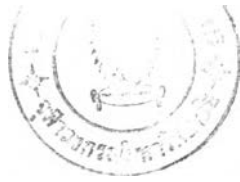
กิจกรรมหลักอันนี้ นับเป็นระบบสำคัญที่ทำหน้าที่คัดเลือก นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงวัยที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานเต็มที่ปราศจากภาระทางครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ มีเวลา มีอุดมคติ และมีกลุ่มปัญญาชนที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาในองค์กร ระบบการคัดเลือกที่มีประสิทธิภาพดังกล่าว ทำให้องค์กรทางพุทธศาสนาแห่งนี้ได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพมาช่วยงานในด้านต่าง ๆ ฉะนั้นจึงสามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็วภายในช่วงเวลาไม่นานนัก

การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดพระธรรมกาย

จากการวิจัยพบว่า กิจกรรมของชมรมพุทธศาสตร์ที่จัดขึ้นไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ ซึ่งจัดขึ้นทุกปี ณ วัดพระธรรมกาย การจัดให้มีการปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ด้วยการจัดรถพาไปศึกษาธรรมทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติ ในวันอาทิตย์ ณ วัดพระธรรมกาย การจัดแสดงบอร์ดทางวิชาการเกี่ยวกับมงคลชีวิต ซึ่งเป็นหลักคำสอนของวัดพระธรรมกายและการฝึกสมาธิตามแนววิชาธรรมกาย ซึ่งกิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นเหล่านี้ล้วนแต่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัดพระธรรมกายทั้งสิ้น ดังนั้นในนี้จึงต้องการจะศึกษาต่อไปอีกว่า แล้วสมาชิกของชมรมฯ มีความสนใจและ เข้าร่วมในกิจกรรมกับทางวัดพระธรรมกายมากน้อยเพียงใด และมีทัศนคติอย่างไรต่อวัดพระธรรมกาย

ตารางที่ 20 การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดพระธรรมกาย

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
<u>การเข้าร่วมฟังธรรมหรือปฏิบัติธรรม</u>		
เคย	101	89.38
ไม่เคย	12	10.62
รวม	113	100.00
<u>ผู้แนะนำหรือชักชวน</u>		
เพื่อน	50	44.25
มาเองเพราะความเลื่อมใส	31	27.43
รู้ข่าวจากสื่อสารต่าง ๆ	13	11.50
ญาติ	19	16.82
รวม	113	100.00
<u>การเข้ารับการอบรมธรรมทายาทและออกธุดงค์</u>		
เคย	61	53.98
ไม่เคย	52	46.02
รวม	113	100.00



การเข้าร่วมพิธีกรรมหรือปฏิบัติธรรม ทางชมรมพุทธศาสตร์ได้มีการจัดรับ - ส่ง นิสิต นักศึกษาที่สนใจไปศึกษาและปฏิบัติธรรม ณ วัดพระธรรมกายทุกวันอาทิตย์ และวันสำคัญ ทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ฯลฯ จากตารางที่ 20 จะพบว่าสมาชิกของชมรมมา ให้ความสนใจในการไปพิธีกรรมหรือปฏิบัติธรรม ณ วัดพระธรรมกาย มีถึง 101 คน คิดเป็นร้อยละ 89.38

ผู้แนะนำหรือชักชวน ส่วนมากแล้วพบว่า ร้อยละ 44.25 เพื่อนที่อยู่ชมรม พุทธศาสตร์ที่เคยไปวัดพระธรรมกายมาก่อนแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธา จึงแนะนำหรือชักชวน เพื่อนที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ด้วยกันเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดพระธรรมกาย ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ หรือการเข้าร่วมอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ ณ วัดพระธรรมกาย ที่มีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เป็นต้น

การเข้ารับการอบรมธรรมทายาทและออกธุดงค์ พบว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกของชมรมฯ ที่เคยเข้ารับการอบรมธรรมทายาทและออกธุดงค์นั้น คิดเป็นร้อยละ 53.98 ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ ที่ไม่สูงนัก เพราะส่วนมากผู้ที่เข้ารับการอบรมธรรมทายาทและออกธุดงค์มักจะเป็นเพศชาย เพราะผู้ที่เข้ารับการอบรมธรรมทายาทและออกธุดงค์จะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนพอสมควร

ทุก ๆ ปีที่ผ่านมา วัดพระธรรมกายได้จัดให้มีโครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบท หมู่ภาคฤดูร้อนซึ่งรับเฉพาะนิสิต นักศึกษาชาย และในปี 2529 นอกจากจะขยายโครงการโดยเพิ่ม การอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ในระหว่างเข้าพรรษาแล้ว ยังมีโครงการอบรมธรรมทายาท หญิงขึ้นเป็นปีแรกอีกด้วย โดยเน้นในเรื่องของการศึกษาธรรมทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติโดย

ภาคปริยัติ ศึกษาหลักธรรมโดยมีคณาจารย์ผู้มีประสบการณ์ ที่สามารถถ่ายทอดให้ เข้าใจหลักธรรมได้อย่างแจ่มแจ้งและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาคปฏิบัติ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้ฝึกสมาธิด้วยตนเอง ภายใต้การควบคุมของคณะครู สอนภาวนา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ จะได้ธรรมทายาทหญิง ผู้เป็นทายาททางธรรม เป็นผู้มั่งคั่ง
 ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท มีคุณธรรมเพียบพร้อมครบถ้วน ทั้งปัญหาทางโลกและปัญหาทางธรรม
 มีอุดมการณ์สูงส่งสามารถที่จะ เป็นผู้นำธรรมะไปเผยแพร่ในหมู่ของ เยาวชนและพร้อมที่จะทำหน้าที่
 เป็นกัลยาณมิตรให้แก่ชาวโลกได้อย่างสมบูรณ์

ตารางที่ 21 ทักษะคดีที่มีต่อวัดพระธรรมกาย

ทักษะคดี	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประโยชน์ของการเผยแพร่หลักธรรมต่อสังคม</u>		
มาก	98	86.73
ปานกลาง	15	13.27
น้อย	-	-
ไม่มี	-	-
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่าทักษะคดีของสมาชิกของชมรมพุทธศาสตร์ส่วนมากเห็นว่า
 วัดพระธรรมกายนั้นมีประโยชน์อย่างมากในการเผยแพร่หลักธรรมต่อสังคม คิดเป็นร้อยละ

86.73

ตารางที่ 22 ความประทับใจในวัดพระธรรมกาย

ความประทับใจ	อันดับของความประทับใจ				
	1	2	3	4	5
- ปฏิปทา (บุคลิก) ของพระสงฆ์ผู้นำ เช่น ท่านเจ้าอาวาส	23.76 (24)	10.89 (11)	10.89 (11)	20.79 (21)	27.73 (28)
- หลักธรรม	22.77 (23)	38.61 (39)	27.73 (28)	13.86 (14)	20.79 (21)
- วิธีสอน	13.86 (14)	23.76 (24)	40.60 (41)	15.84 (16)	18.81 (19)
- ความเป็นระเบียบภายในวัด	11.88 (12)	13.86 (14)	9.89 (10)	34.65 (35)	23.76 (24)
- ความพร้อมเพรียงและความศรัทธา ของผู้ที่เข้าร่วมปฏิบัติธรรม	27.73 (28)	12.88 (13)	10.89 (11)	14.85 (15)	8.91 (9)

- หมายเหตุ
1. ประทับใจมากที่สุด
 2. ประทับใจมาก
 3. ประทับใจปานกลาง
 4. ประทับใจน้อย
 5. ประทับใจน้อยที่สุด

จากตารางที่ 22 พบว่า สิ่งที่สร้างความประทับใจให้กับผู้ที่ไปวัดพระธรรมกายมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ก็คือ ความพร้อมเพรียงและความศรัทธาของผู้ที่เข้าร่วมปฏิบัติธรรม คิดเป็นร้อยละ 27.73 ความประทับใจอันดับ 2 คือ หลักธรรมโดยเฉพาะมงคลชีวิต ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 38.61 และอันดับ 3 ก็คือ วิธีการสอน คิดเป็นร้อยละ 40.60 ส่วนความประทับใจอันดับสุดท้ายซึ่งเป็นอันดับที่ 5 คือ ปฏิปทา (บุคลิก) ของพระสงฆ์ผู้นำ เช่น เจ้าอาวาส คิดเป็นร้อยละ 27.73

จากการวิจัยพบว่า สมาชิกของชมรมฯ ส่วนมากเคยเข้าร่วมพิธีกรรมหรือปฏิบัติธรรมกับทางวัดพระธรรมกาย รวมทั้งเคยเข้ารับการอบรมธรรมทายาทและออกธุดงค์ด้วย สำหรับผู้แนะนำให้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางวัดพระธรรมกายส่วนมากเป็นเพื่อนที่เคยไปวัดพระธรรมกายมาก่อนแล้วเกิดความเลื่อมใสจึงชักชวนให้ผู้อื่นไปวัดพระธรรมกายด้วย ประกอบกับกิจกรรมที่ทางชมรมฯ จัดขึ้นก็มีส่วนในการสนับสนุนวัดพระธรรมกายด้วย สำหรับประโยชน์ของการเผยแพร่หลักธรรมของวัดพระธรรมกาย ส่วนมากมีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ต่อสังคมมาก ส่วนความประทับใจที่ได้รับจากวัดพระธรรมกาย คือ ความพร้อมเพรียงและความศรัทธาของผู้ที่เข้าร่วมในการปฏิบัติธรรม

ความคิดเห็นของผู้นำชมรมพุทธศาสตร์

เป็นการสัมภาษณ์ประธานชมรมพุทธศาสตร์ของแต่ละชมรมซึ่งมีทั้งหมด 5 ชมรม คือ ชมรมพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เรื่องที่สัมภาษณ์นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติการจัดตั้งชมรมพุทธศาสตร์ กิจกรรมที่ชมรมพุทธศาสตร์จัดขึ้น ประโยชน์ที่สมาชิกทุกคนจะได้รับจากการเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางชมรม เงินทุนสนับสนุนในการจัดกิจกรรมและปัญหาที่เกิดขึ้นของชมรมพุทธศาสตร์

การจัดตั้งชมรมพุทธศาสตร์

เริ่มจากมีกลุ่มคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่สนใจปฏิบัติธรรม ต้องการหาที่สงบเรียบร้อยปิดกั้นปฏิบัติธรรม และคนกลุ่มนี้ฝึกสมาธิตามแนวของพระมงคลเทพมุนี วัดปากน้ำภาษีเจริญ เมื่อได้ข่าวว่าลูกศิษย์หลวงพ่อกำลังสร้างสวนป่า ซึ่งขณะนั้นคือวัดพระธรรมกายก็ติดต่อกันไป ปรากฏว่าลูกศิษย์หลวงพ่อกันเป็นนิสิตเกษตรศาสตร์ ก็เลยตามกันไปปฏิบัติธรรมที่นั่น

คนเหล่านี้เมื่อปฏิบัติธรรมประสบความสำเร็จกลับมาชักชวนคนอื่น ๆ เข้าร่วมทุกปีในภาคฤดูร้อน คนที่ผ่านการอบรมมาก็เข้าขบซึ่งในพระพุทธศาสนา กลับมาก่อตั้งชมรมพุทธศาสตร์ขึ้นในแต่ละที่ จึงถือได้ว่าเกิดขึ้นมาจากการอบรมธรรมทายาทนั่นเอง

ชมรมพุทธศาสตร์ เป็นที่รวมของผู้ที่มาฝึกปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีระเบียบวินัยทั้งทางโลกและทางธรรม เมื่อมาชมรมฯ แล้วก็มี ความสบายใจด้วยรู้ว่าที่นี่มีกัลยาณมิตร มีความรู้สึก

เหมือนเป็นพี่น้องกัน เรียกว่า "พี่น้องทางธรรม" ที่จะคอยให้กำลังใจในการปฏิบัติธรรม โดยการมาร่วมกันทำกิจวัตรที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยรุ่นที่ก่อตั้งชมรมฯ ซึ่งได้รับการบอกกล่าวสืบทอดกันมาว่า "แม้ชมรมพุทธศาสตร์จะมีเราอยู่เพียงคนเดียว เราก็จะไม่ละทิ้งการปฏิบัติธรรม"

กิจกรรมของชมรมพุทธศาสตร์

การทำกิจกรรมเป็นการฝึกฝนให้รู้จักการทำงานให้เป็น รู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน เป็นหมู่คณะ และยังเป็นการนำธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่ขาดความรู้ความเข้าใจให้ได้มองเห็นประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาศาสนธรรมด้วยตระหนักว่า "การสร้างวัดถุนั้น ไม่ว่าจะมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดก็ตาม แต่ยังมีค่าสำคัญน้อยกว่าการสร้างคนให้เป็นคน" เพราะคนที่มีความรู้ทางโลกเพียงอย่างเดียว นั้น อาจนำความรู้ที่ตนมีอยู่ไปใช้ในทางที่ผิดได้ เช่น สร้างอาวุธมาประหารทหารทำลายล้างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ทางธรรมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้เป็นเครื่องควบคุมการใช้ความรู้ทางโลกให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง และให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด

กิจกรรมที่ทางชมรมฯ ให้ความสำคัญมากที่สุด ก็คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม และส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษา ได้นำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาตนเองและสังคม โดยจัดให้มีการปฏิบัติธรรมโดยการนั่งสมาธิ ซึ่งแนวการปฏิบัติธรรมมี 40 วิธีสำหรับพุทธศาสนา ซึ่งพบว่า ทางที่เจริญก้าวหน้าทางธรรมมีทางเดียว คือ ทางตามที่ตั้งของใจ คือการปฏิบัติธรรมจะต้องเดินไปตามทางเดินของใจ ไม่ว่าจะปฏิบัติวิธีไหนก็ตาม คือ ต้องเอาใจมาอยู่ที่ศูนย์กลางกาย หรือ Center of Gravity ซึ่งเป็นที่รวมของมวลในร่างกาย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับทางชมรมพุทธศาสตร์ คือ สามารถนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพ การปฏิบัติงาน ตลอดจนการดำรงชีวิตในสังคม ดังนี้คือ

ความอดทน

สมาธิที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว จะทำให้เป็นผู้ที่มีความอดทนต่อการล่วงเกินของผู้อื่น และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากสมาธิแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ความประหยัด

รู้จักใช้ทรัพย์ตามความจำเป็นที่ควรใช้ ไม่ใช้ทรัพย์ตามอำนาจของความอยากหรือตามอารมณ์

ความก้าวหน้า

ในการทำงานนั้นจะเป็นผู้มุ่งความสำเร็จของงานเป็นสำคัญมิได้มุ่งการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง จะทำงานอย่างมีความสุขและสนุกกับการทำงาน

การเข้าสังคม

ถ้าถือศีล 5 ได้จะทำให้สามารถเข้าสังคมได้ดีที่สุด และสามารถทำงานกับบุคคลได้ทุกประเภท ทุกรูปแบบ จะได้เปรียบในแง่ที่มีความซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจในหมู่เพื่อนฝูง รุ่นพี่ รุ่นน้อง เป็นผู้ให้การช่วยเหลือแก่พรรคพวกที่มีความเดือดร้อนตามกำลังความสามารถของตน

การปกครอง

ผู้ที่เคยอยู่ในชมรมพุทธศาสตร์ จะใช้การปกครองลูกน้องแบบธรรมาธิปไตย จะใช้ลูกน้องตามความสามารถ ปกครองลูกน้องด้วยการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้เงินทองและสิ่งของ รวมทั้งการเอาใจใส่ในด้านความเจ็บป่วยของลูกน้อง จะเอาสิ่งที่เรียนรู้อมาจากพุทธศาสนาซึ่งได้สรุปวิธีการปกครองที่นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ การปกครองที่ถูกต้อง ต้องปกครองที่ใจคน

เงินทุนสนับสนุนในการจัดกิจกรรม

ได้รับจากเงินงบประมาณสนับสนุนของมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย และกรมการศาสนา บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ซึ่งจะมีเหรียญกอยรับฝึคชอบโดยเฉพาะ

สำหรับเอกสารประชาสัมพันธ์ สิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวกับโครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่ได้รับทุนจัดพิมพ์ จากทั้งทางส่วนตัวและบริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ และท่านผู้ใหญ่ในหน่วยราชการและในวงการสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ช่วยเผยแพร่ข่าวสารเหล่านี้ ทำให้โครงการอบรมธรรมทายาทและอุปสมบทหมู่เป็นที่รู้จักกันในหมู่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ

ปัญหาของชมรมพุทธศาสตร์

1. ปัญหาเรื่องตัวบุคลากร และผู้ร่วมทำกิจกรรมนั้นยังมีไม่มากพอ ทำให้การดำเนินงานบางอย่างล่าช้าหรือได้ผลไม่ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาในด้านการเรียน ตลอดจนการตื่นตัวในค่านกิจกรรมในมหาวิทยาลัยยังมีน้อยมาก

2. ปัญหาเรื่องการเงิน เช่น การเบิกจ่ายเงินเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม มีขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งมีผลทำให้การนำเงินมาใช้เป็นไปอย่างยากลำบากและล่าช้า ไม่ทันต่อช่วงระยะเวลาในการดำเนินงาน นอกจากนี้แล้วในบางครั้งทางชมรมฯ จะต้องออกเงินทุนสำรองจ่ายไปก่อน แล้วจึงค่อยรวบรวมใบเสร็จนำมาเบิกทีหลัง ซึ่งเรื่องนี้เป็นอุปสรรคมาก ทั้งนี้เนื่องจากทางชมรมฯ มีเงินทุนสำรองอยู่ไม่มากนัก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือในด้านการเงิน จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสมทบอีกส่วนหนึ่ง